

TALABALARNING IJODKORLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI YO'LLARI

Sharipova Shaxruza Nusrat qizi
Buxoro davlat texnika universiteti,
mustaqil tadqiqotchi
shaxruzasharipova90@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimida talabalarning ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirishning dolzarbligi, bu yo'ldagi samarali metodlar va texnologiyalar tahlil qilinadi. Ijodiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion yondashuvlar, erkin muhit va madaniy omillarning o'rni yoritiladi.

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется актуальность развития творческих способностей учащихся в современной системе образования, эффективные методы и технологии для этого. Освещена роль инновационных подходов, свободной среды, культурных факторов в формировании творческого мышления.

ABSTRACT

This article analyzes the relevance of developing students' creative abilities in the modern education system, effective methods and technologies for this purpose. The role of innovative approaches, a free environment, and cultural factors in the formation of creative thinking is highlighted.

Kalit so'zlar: Zamonaviy ta'lim, ijodkorlik qobiliyati, interaktiv ta'lim metodlari, madaniy va estetik faoliyat, erkin fikrlash, ijodkorlik.

KIRISH

XXI asrda raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashda ijodkorlik va yangilik yaratishga intilish muhim o'rin tutmoqda. Bugungi ta'lim tizimi nafaqat bilim berishi, balki shaxsiy salohiyatni ro'yobga chiqarish, mustaqil va innovatsion fikr yurita oladigan mutaxassisni shakllantirishi lozim. Ijodiy fikrlash esa bu jarayonning asosiy tarkibiy qismidir [1].

Ijodkorlik tushunchasi va uning ahamiyati

Ijodkorlik (kreativlik) — mavjud bilim va tajribalarni yangicha asosda tahlil qilish, o'ziga xos yechimlar topish, yangilik yaratish qobiliyatidir. T. Amabile ta'kidlashicha, ijodiy faoliyatga kirishish uchun uchta muhim omil zarur: bilim, ijodiy fikrlash uslubi va motivatsiya [2]. Aynan talabalik davrida ushbu omillar shakllanishi va rivojlanishi uchun eng qulay shart-sharoitlar yaratilishi mumkin.

Ijodkorlikni rivojlantirishning samarali yo'llari

1. Interaktiv ta'lim metodlari

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interaktiv metodlar (munozara, "aqliy hujum", rolli o'yinlar, keys-stadilar) talabalarni faol ishtirok etishga undaydi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi [3].

2. Loyiha va amaliy faoliyatga asoslangan yondashuv

Amaliyotga yo'naltirilgan o'qitish (Project-Based Learning) usuli talabalarning nazariy bilimlarini amaliy vazifalarda sinab ko'rishga xizmat qiladi [4].

3. Madaniy va estetik faoliya

San'at va madaniyat bilan bog'liq faoliyat turlari (teatr, rasm, musiqa, adabiyot) ijodkorlikni rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi [5].

4. Erkin fikrlash muhitini yaratish

Ijodkorlikni rag'batlantiruvchi ta'lim muhiti — bu xatolardan qo'rqmaslik, yangicha fikrni qo'llab-quvvatlash, erkinlik va ijtimoiy xavfsizlik bilan ta'minlangan makondir [6].

5. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish

Zamonaviy texnologiyalar ijodiy faoliyat uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Grafik dizayn, dasturlash, video kontent yaratish, blog yuritish va boshqa digital vositalar orqali talabalar o'z g'oyalarini innovatsion shaklda ifoda etishga intiladilar [7].

6. Tanlov va grantlarda ishtirok etish

Ijodiy tanlovlar va startap loyihalarida ishtirok etish talabalarning tashabbuskorligini kuchaytiradi [8].

XULOSA

Ijodkorlikni rivojlantirish — bu faqat bitta yo'nalish emas, balki kompleks, ko'p qirrali yondashuvni talab qiluvchi jarayondir. Ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, erkin va innovatsion muhit, hamda motivatsion dasturlar orqali talabalar salohiyatini to'liq ochish mumkin. Natijada esa jamiyatga raqobatbardosh, ijodkor va tashabbuskor shaxslar yetishib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xodjayeva, M. (2020). Zamonaviy ta'lim va ijodkorlik. Toshkent: TDPU nashriyoti.
2. Amabile, T. M. (1996). Creativity in context. Westview Press.
3. Rahmonov, A. (2021). Interaktiv metodlar orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish. Pedagogika va psixologiya, №2.
4. Thomas, J. W. (2000). A review of research on project-based learning. Buck Institute for Education.
5. Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.

6. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
7. Karimova, G. (2023). Raqamli texnologiyalar orqali talabalarda kreativlikni shakllantirish. Innovatsion ta'lim, №1.
8. UNESCO (2021). Creative learning in higher education: Towards inclusive and innovative approaches. UNESCO Publishing.